II

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Ιουλίου 2008

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 29/04 (πρώην N 328/03) την οποία προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλία στο ζαχαρουργείο Villasor, ιδιοκτησίας της εταιρείας Sadam ISZ

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2008) 3531]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(2009/704/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο και με βάση τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με επιστολή της 22ας Ιουλίου 2003, η Ιταλία κοινοποίησε στην Επιτροπή την ενίσχυση υπέρ του ζαχαρουργείου Villasor, ιδιοκτησίας της εταιρείας Sadam ISZ. Με επιστολές της 19ης Σεπτεμβρίου 2003 και της 30ής Μαρτίου 2004, η Ιταλία γνωστοποίησε στην Επιτροπή τις συμπληρωματικές πληροφορίες.

(2) Με επιστολή της 8ης Σεπτεμβρίου 2004, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ιταλία σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης κατά της εν λόγω ενίσχυσης.

(3) Με επιστολές της 13ης Οκτωβρίου 2004 και της 7ης Απριλίου 2005, η Ιταλία διαβίβασε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών όσον αφορά την απόφαση κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας.

(4) Η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* [1]. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση.

(5) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις επί του θέματος από τους ενδιαφερομένους. Τις διαβίβασε στην Ιταλία παρέχοντάς της τη δυνατότητα να τις σχολιάσει και έλαβε τις παρατηρήσεις της με επιστολή της 18ης Μαΐου 2005.

(6) Με επιστολές της 31ης Ιανουαρίου 2008 και της 14ης Απριλίου 2008, οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή τις πληροφορίες που ζητήθηκαν με επιστολή της 29ης Μαρτίου 2007.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

(7) Η δικαιούχος επιχείρηση, το ζαχαρουργείο Villasor, ιδιοκτησίας της εταιρείας Sadam ISZ, είναι μονάδα μεταποίησης ζαχαροτεύτλων, η μοναδική στο έδαφος της Σαρδηνίας (ένα από τα μεγαλύτερα νησιά της Μεσογείου).

(8) Οι ιταλικές αρχές θέτουν στη διάθεση του εν λόγω ζαχαρουργείου 3,5 εκατομμύρια ευρώ για τη μερική αποζημίωσή του για τις ζημίες που υπέστη σε συνέχεια της μείωσης της παραγωγής ζάχαρης λόγω της μείωσης της προσφοράς ζαχαροτεύτλων εξαιτίας της ξηρασίας το 2001-2002.

(9) Όσον αφορά την παραγωγή ζαχαροτεύτλων, οι αρμόδιες αρχές προσκόμισαν δεδομένα τα οποία δείχνουν μείωση της περιφερειακής παραγωγής και, κατά συνέπεια, της προσφοράς προς το ζαχαρουργείο. Σε σχέση με την περίοδο αναφοράς 1998-2000, η μείωση ανέρχεται σε 39 % το 2001 και σε 68 % το 2002 [2].

[1] ΕΕ C 51 της 1.3.2005, σ. 9.

[2] Η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση ενισχύσεων στους παραγωγούς της Σαρδηνίας βάσει του σημείου 11.3 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας (ΕΕ C 28 της 1.2.2000, σ. 2) για τις ζημίες που υπέστησαν λόγω της ξηρασίας αυτής, ενισχύσεις N 745/2000 και N 331/02.

(10) Οι αρμόδιες αρχές υπολόγισαν τη ζημία που υπέστη το ζαχαρουργείο Villasor με βάση τα στοιχεία των ισολογισμών της εταιρείας των ετών 1998 έως 2002 εκτιμώντας την σε 6 858 448 ευρώ ([3]). Η μέθοδος υπολογισμού της ζημίας είναι η ακόλουθη: οι αρχές υπολόγισαν το ποσοστό των πάγιων εξόδων για έναν τόνο ζάχαρης κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς (1998-2000) και συνέκριναν το ποσοστό αυτό με το αντίστοιχο των πάγιων εξόδων ανά τόνο ζάχαρης κατά τα έτη 2001 και 2002. Έλαβαν υπόψη ως πάγια έξοδα: το μόνιμο προσωπικό, τις εργασίες χειρισμού (υπηρεσίες παρασχεθείσες από τρίτους και αναλήψεις από την αποθήκη), τα γενικά έξοδα, τις αποσβέσεις και τις οικονομικές υποχρεώσεις ([4]). Κατά την περίοδο αναφοράς, η επίπτωση των πάγιων εξόδων στο προϊόν ανερχόταν σε 166,61 ευρώ/τόνο ([5]). Για τα έτη 2001-2002, η ίδια διαδικασία υπολογισμού δίνει τα ακόλουθα αποτελέσματα: η επίπτωση των πάγιων εξόδων στο προϊόν ανήλθε το 2001 σε 287,95 ευρώ/τόνο ([6]) και το 2002 σε 569,18 ευρώ ([7]). Η σημαντική επίπτωση των πάγιων εξόδων σε σχέση με την περίοδο αναφοράς προέκυψε αφαιρώντας την επίπτωση των πάγιων εξόδων της περιόδου αναφοράς από την επίπτωση των πάγιων εξόδων του 2001 και του 2002. Το αποτέλεσμα είναι 121,34 ευρώ/τόνο για το 2001 και 402,58 ευρώ/τόνο για το 2002 ([8]). Προκειμένου να υπολογισθεί η συνολική ζημία, η συνολική παραγωγή ζάχαρης το 2001 και το 2002 πολλαπλασιάσθηκε με τον δείκτη που αναφέρθηκε προηγουμένως. Το 2001, η ζημία ποσοτικοποιήθηκε σε 2 427 278 ευρώ και το 2002 σε 4 431 170 ευρώ ([9]), ήτοι σύνολο 6 858 448 ευρώ.

(11) Επομένως, το ποσό των 3,5 εκατομμυρίων ευρώ που χορηγείται από τις ιταλικές αρχές αντιστοιχεί σε 51 % της ζημίας. Οι ιταλικές αρχές εξήγησαν ότι το ύψος της ενίσχυσης καθορίσθηκε από τις δημοσιονομικές παραμέτρους.

(12) Η παρούσα ενίσχυση δεν μπορεί να σωρευθεί με άλλες ενισχύσεις.

(13) Οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν φάκελο με τα μετεωρολογικά δεδομένα των δέκα τελευταίων ετών, ο οποίος εκπονήθηκε από την περιφερειακή υπηρεσία γεωργικής μετεωρολογίας (SAR) της Σαρδηνίας ([10]), προκειμένου να καταδείξουν τον εξαιρετικό χαρακτήρα της ξηρασίας που έπληξε το νησί το 2001-2002. Τα δεδομένα αυτά αναφέρουν, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια της ξηρασίας, το επίπεδο των αποθεμάτων ύδατος καθώς και στοιχεία που αφορούν την κατάσταση της γεωργικής μετεωρολογίας της Σαρδηνίας το 2001-2002.

(14) Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν επίσης ότι η καλλιέργεια ζαχαροτεύτλων επανειλημμένως έχει εισπράξει ενισχύσεις. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1990-2002, χορηγήθηκαν ενισχύσεις τα έτη 1995, 2000, 2001 και 2002.

(15) Οι ιταλικές αρχές θεώρησαν ότι η ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά βάσει του σημείου 11.3.1 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας για την περίοδο 2000-2006 (στο εξής οι κατευθυντήριες γραμμές) ([11]) αφού προορίζεται, κατ' αυτές, για την επανόρθωση ζημιών που υπέστη το ζαχαρουργείο σε συνέχεια της μείωσης της παραγωγής ζαχαροτεύτλων, η οποία προκλήθηκε από μετεωρολογικό φαινόμενο που εξομοιώνεται με θεομηνία.

(16) Οι ιταλικές αρχές θεώρησαν ότι η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με την πρακτική της Επιτροπής στον συγκεκριμένο τομέα ([12]), εκεί όπου υπάρχει στενή σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ της βασικής γεωργικής παραγωγής και των διαδικασιών βιομηχανικής μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, και ιδίως στην περίπτωση στην οποία η οικεία βιομηχανία μεταποίησης γεωργικών προϊόντων δεν διαθέτει εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού.

(17) Για τον σκοπό αυτό, οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν ότι, στον κλάδο της ζάχαρης που βασίζεται στα ζαχαρότευτλα, το γεωργικό και το βιομηχανικό σκέλος συνδέονται στενά μεταξύ τους και είναι αλληλοεξαρτώμενα. Η ύπαρξη μιας μονάδας μεταποίησης ζαχαροτεύτλων εξαρτάται από την ύπαρξη κατάλληλης περιοχής εφοδιασμού, η δε δραστηριότητα του ζαχαρουργείου του Villasor συνίσταται αποκλειστικά στη μεταποίηση, σε ζάχαρη, των ζαχαροτεύτλων που παράγονται στην «περιοχή εφοδιασμού» που βρίσκεται στο νησί. Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι, λόγω των φυσιολογικών χαρακτηριστικών τους, τα ζαχαρότευτλα που καλλιεργούνται στη λεκάνη της Μεσογείου πρέπει να συλλέγονται στη διάρκεια σύντομης περιόδου κατά την οποία η περιεκτικότητα σε ζάχαρη είναι υψηλότερη και πρέπει να μεταφέρονται γρήγορα (εντός 36 ωρών από τη συγκομιδή) στη μονάδα μεταποίησης, ώστε να μην απολέσουν την περιεκτικότητά τους σε ζάχαρη και να μην προσβληθούν από μύκητες που τα καθιστούν άχρηστα. Για τον λόγο αυτό, οι περιοχές εφοδιασμού βρίσκονται συνήθως σε ακτίνα 80-100

([3]) Οι αρμόδιες αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή τον ισολογισμό και την εκτίμησή τους όσον αφορά το ύψος των ζημιών με επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2003.

([4]) Οι αρμόδιες αρχές αφαίρεσαν ποσοστό 27,2 % από τις αποσβέσεις των ετών 2000-2002, το οποίο είναι ίσο με το ποσοστό της ενίσχυσης που έλαβε η Sadam Spa ως κρατική ενίσχυση για τις επενδύσεις που πραγματοποίησε στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης της μονάδας μεταποίησης του Villasor. Κρατική ενίσχυση N 157/99, απόφαση (2000) D/103781 της 19ης Μαΐου 2000 (ΕΕ C 175 της 24.6.2000, σ. 20).

([5]) Για την πλήρη περίοδο αναφοράς, το σύνολο των πάγιων εξόδων ανέρχεται σε 15 762 413,37 ευρώ και το σύνολο της παραγωγής ζάχαρης είναι 94 609 τόνοι (15 762 413,37: 94 609 = 166,61 ευρώ/τόνο).

([6]) Το 2001, τα πάγια έξοδα ανήλθαν σε 5 760 061,14 ευρώ και η παραγωγή ζάχαρης σε 20 004 τόνους (5 760 061,14: 20 004 = 287,95 ευρώ/τόνο).

([7]) Το 2002, τα πάγια έξοδα ανήλθαν σε 6 265 000,70 ευρώ και η παραγωγή ζάχαρης σε 11 007 τόνους (6 265 000,70: 11 007 = 569,18 ευρώ/τόνο).

([8]) Το 2001 (287,95 – 166,61) = 121,34 ευρώ/τόνο, το 2002 (569,18 – 166,61) = 402,58 ευρώ/τόνο.

([9]) Το 2001 (121,34 × 20 004) = 2 427 278 ευρώ, το 2002 (402,58 ευρώ × 11 007 τόνοι) = 4 434 170 ευρώ.

([10]) Η SAR είναι η δημόσια υπηρεσία γεωργικής μετεωρολογίας της Σαρδηνίας.

([11]) ΕΕ C 28 της 1.2.2000, σ. 1.

([12]) Αναφέρουν σχετικά την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Δεκεμβρίου 2000, η οποία λήφθηκε στο πλαίσιο του φακέλου της κρατικής ενίσχυσης N 185/2000 (ΕΕ C 19 της 20.1.2001, σ. 6). Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή είχε κρίνει σύμφωνες προς το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης τις αποζημιώσεις των επιχειρήσεων καθαρισμού οστράκων ως επακόλουθο της ρύπανσης από γλίνες το 1997.

χιλιομέτρων από τις μονάδες μεταποίησης και οι περίοδοι συγκομιδής και μεταποίησης είναι πολύ σύντομες. Η πλησιέστερη στο ζαχαρουργείο του Villasor πηγή εφοδιασμού βρίσκεται στην ηπειρωτική Ιταλία, σε απόσταση άνω των 250 km (εκ των οποίων 180 km θαλάσσιας διαδρομής).

(18) Οι ιταλικές αρχές υπενθύμισαν ότι η παραγωγή ζάχαρης διέπεται σε κοινοτικό επίπεδο από την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (κανονισμός σχετικά με την ΚΟΑ ζάχαρης) ([13]), η οποία προβλέπει πράγματι ότι τα ζαχαρουργεία πρέπει να συνάπτουν συμβάσεις με τους παραγωγούς ζαχαροτεύτλων της περιοχής εφοδιασμού τους για τις ποσοστώσεις παραγωγής ζάχαρης «Α+Β» που τους απονέμονται από το κράτος, ώστε να μπορούν να επωφεληθούν των τιμών και των εγγυημένων εσόδων της ΚΟΑ. Η ζάχαρη που παράγεται επιπλέον των ποσοστώσεων «Α+Β» δεν είναι δυνατόν να επωφεληθεί εσωτερικών μέτρων στήριξης ούτε να διατεθεί ελεύθερα στην κοινή αγορά. Ως εκ τούτου, το ζαχαρουργείο και οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που το προμηθεύουν συνήθως προβλέπουν στη σύμβαση καλλιέργειας που συνάπτουν εκτάσεις καλλιέργειας των οποίων η παραγωγή δεν υπερβαίνει τις ποσοστώσεις «Α+Β» που αποδίδονται από το κράτος στο ζαχαρουργείο. Στο πλαίσιο αυτό, είναι δύσκολο για ένα ζαχαρουργείο να εφοδιασθεί από περιοχή παραγωγής ζαχαρότευτλων εκτός της δικής του, λόγω της περιορισμένης διαθεσιμότητας του προς μεταποίηση προϊόντος που δεν διέπεται από σύμβαση καλλιέργειας και της αναγκαιότητας σχετικών συμφωνιών μεταξύ των εταιρειών μεταποίησης ζάχαρης. Τέλος, όσον αφορά τη λεκάνη της Μεσογείου, οι εναλλακτικές περιοχές καλλιέργειας ζαχαροτεύτλων πρέπει να βρίσκονται σε αρκετά κοντινή απόσταση, ώστε να εξασφαλίζεται η προσφορά ενός προϊόντος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

(19) Οι ιταλικές αρχές θέλησαν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να αναζητούσε η μονάδα του Villasor αλλού την προς μεταποίηση πρώτη ύλη, αλλά η απόσταση των περιοχών παραγωγής που βρίσκονται στην ηπειρωτική Ιταλία είναι τόσο μεγάλη ώστε καθιστά ασύμφορη τη μεταφορά ζαχαροτεύτλων, και τούτο χωρίς να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η πρώτη ύλη θα έφθανε στον προορισμό της σε κατάσταση που θα την καθιστούσε άχρηστη.

(20) Οι ιταλικές αρχές παρέσχον στην Επιτροπή προσομοίωση των χρόνων και των εξόδων μεταφοράς των ζαχαροτεύτλων από μια «εναλλακτική» περιοχή της ηπειρωτικής Ιταλίας. Ο χρόνος μεταφοράς των ζαχαροτεύτλων στη Σαρδηνία θα ήταν της τάξης των 2,5 ημερών από τη φόρτωση. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η μεταποίηση των ζαχαροτεύτλων πρέπει να πραγματοποιηθεί υποχρεωτικά εντός τριάντα έξι ωρών από τη συγκομιδή (1,5 ημέρα), τα ζαχαρότευτλα θα έφθαναν στον προορισμό τους σε κατάσταση που θα τα καθιστούσε άχρηστα. Το κόστος της μεταφοράς, όπως υπολογίσθηκε από τις αρμόδιες αρχές, θα ήταν περίπου 10 188 000 ευρώ για τις δύο περιόδους.

(21) Όσον αφορά την ειδικότερη πτυχή της ξηρασίας και της πολιτικής διαχείρισης των υδάτων (που συνδέεται με την ξηρασία) η οποία εφαρμόζεται στη Σαρδηνία, οι ιταλικές αρχές ανέφεραν ότι η κατάσταση υδρολογικής έκτακτης ανάγκης κηρύχθηκε το 1995, και ότι διορίσθηκε ειδικός επιθεωρητής (Commissario Governativo per l'Emergenza Idrica) με ειδικές εξουσίες σε θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων, καθώς και σε θέματα εκτέλεσης έργων υποδομής πρωταρχικής σημασίας.

(22) Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν επίσης ότι το σχέδιο περιφερειακής ανάπτυξης της Σαρδηνίας για την περίοδο 2000-2006 πρόβλεπε ειδικά μέτρα για την καλλιέργεια των ζαχαροτεύτλων. Μεταξύ αυτών, αναφέρουμε την υδρο-γεωργική χωροταξική διευθέτηση των εδαφών, την απόκτηση εξοπλισμού και εγκαταστάσεων άρδευσης από τις γεωργικές μονάδες, τη χρησιμοποίηση πιο σύγχρονων μηχανημάτων και τη χρησιμοποίηση μηχανημάτων για τη λίπανση και την προστασία των φυτών.

III. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(23) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, επειδή αμφέβαλλε για τη συμβατότητα του μέτρου με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, το οποίο θεωρεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Όσον αφορά τις εξαιρέσεις στη γενική αρχή του ασυμβίβαστου των κρατικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά, η οποία θεσπίζεται από το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, η Επιτροπή ερμηνεύει συσταλτικά την έννοια της «θεομηνίας» που αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β). Έως τώρα, η Επιτροπή έχει δεχθεί ότι θεομηνίες μπορεί να αποτελούν οι σεισμοί, οι χιονοστιβάδες, οι κατολισθήσεις εδάφους και οι πλημμύρες.

(24) Η Επιτροπή υποστηρίζει σταθερά ότι οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες, όπως ο παγετός, το χαλάζι, ο πάγος, η βροχή ή η ξηρασία, δεν μπορούν από μόνες τους να θεωρηθούν θεομηνίες κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β). Εντούτοις, λόγω των ζημιών που ενδέχεται να προκαλέσουν τα γεγονότα αυτά στη γεωργική παραγωγή ή στα μέσα γεωργικής παραγωγής, η Επιτροπή έχει δεχθεί ότι τα γεγονότα αυτά μπορούν να εξομοιωθούν προς θεομηνίες, όταν το επίπεδο των ζημιών φθάνει ένα κατώτατο όριο, το οποίο έχει καθορισθεί σε 20 % της κανονικής παραγωγής στις μειονεκτικές περιοχές και σε 30 % στις λοιπές περιοχές. Οι κατευθυντήριες γραμμές ([14]) προβλέπουν στο σημείο 11.3 ότι ενισχύσεις για την αποζημίωση των απωλειών που προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες μπορούν να καταβληθούν μόνον στους γεωργούς ή στις ενώσεις παραγωγών στις οποίες είναι μέλη οι γεωργοί. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις που υπάγονται στο σημείο 11.3 συμβιβάζονται με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.

(25) Η Επιτροπή θεωρεί ανέκαθεν ότι οι διατάξεις του σημείου 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών δεν έχουν εφαρμογή στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις μεταποίησης γεωργικών προϊόντων οι οποίες διαθέτουν, κατά τη γνώμη της, την αναγκαία ευελιξία για τη διαχείριση των εφοδιασμών τους. Κάτι τέτοιο μπορεί φυσικά να συνεπάγεται πρόσθετο κόστος των πρώτων υλών ή/και μειωμένη κερδοφορία, αλλά δεν αρκεί για την άμεση εφαρμογή των κανόνων που εφαρμόζονται στη γεωργική παραγωγή.

([13]) Κατά τον χρόνο της κοινοποίησης, η αγορά ρυθμιζόταν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/2001 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2001, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 178 της 30.6.2001, σ. 1).

([14]) Βλέπε υποσημείωση 11.

(26) Καθώς οι ιταλικές αρχές δεν πρότειναν άλλες νομικές βάσεις για την εξέταση και την ενδεχόμενη έγκριση των ενισχύσεων, η Επιτροπή δεν μπορούσε να αποκλείσει, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας, ότι η προβλεπόμενη ενίσχυση συνιστά ενίσχυση λειτουργίας, δηλαδή ενίσχυση που αποσκοπεί στην απαλλαγή της επιχείρησης από δαπάνες που θα έπρεπε κανονικά να βαρύνουν την ίδια στο πλαίσιο της τρέχουσας διαχείρισης ή των κανονικών δραστηριοτήτων της.

(27) Επιπλέον, τα δεδομένα που διαβιβάστηκαν από τις ιταλικές Αρχές και εκείνα που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή φαίνεται να δείχνουν ότι η εταιρεία Sadam ISZ και οι εταιρείες στις οποίες ανήκε άμεσα ή έμμεσα —ειδικότερα η SAM ([15]) και η Finbieticola Spa ([16]) — ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν τη μείωση της κερδοφορίας της εν λόγω μονάδας.

(28) Τέλος, επικουρικώς, έστω και αν η εφαρμογή στην περίπτωση της Sadam ISZ της αρχής της αντιστάθμισης, η οποία προβλέπεται στο σημείο 11.3. των κατευθυντήριων γραμμών, μπορούσε να θεωρηθεί αποδεκτή (πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας), η περίοδος αναφοράς που επέλεξαν οι ιταλικές αρχές για να υπολογίσουν την ενίσχυση είναι εσφαλμένη.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(29) Κατά τον χρόνο κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από την Sadam ISZ ([17]), τον πρόεδρο της περιφέρειας της Σαρδηνίας ([18]) και τη Brumar Srl ([19]).

Η εταιρεία Sadam ISZ

(30) Στις παρατηρήσεις της, η εταιρεία Sadam ISZ επαναλαμβάνει τους λόγους, που απαριθμούνται στα σημεία 12 έως 36 της επιστολής κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι οποίοι οδήγησαν τις ιταλικές αρχές να εξετάσουν το ενδεχόμενο χορήγησης της ενίσχυσης: τον εξαιρετικό χαρακτήρα της ξηρασίας, την αδυναμία εφοδιασμού από άλλες περιοχές, λόγω της ιδιαίτερης δομής της οργάνωσης αγοράς της ζάχαρης και της αδυναμίας μεταφοράς που συνδέεται με το νησιωτικό καθεστώς του ζαχαρουργείου, τη σημασία του κλάδου βιομηχανικής μεταποίησης της ζάχαρης για την οικονομία του νησιού. Παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εταιρείας, η οποία ανήκει επί του παρόντος αποκλειστικά στον όμιλο Eridania Sadam. Πράγματι, μετά την αποχώρηση της εταιρείας Sviluppo Italia SpA τον Δεκέμβριο του 2003, το μερίδιο της Finbieticola μεταβιβάσθηκε επίσης στον όμιλο Eridania Sadam τον Οκτώβριο του 2004. Η Sadam ISZ παρέσχε αντίγραφο της συμφωνίας που συνάφθηκε μεταξύ των διάφορων ιδιωτικών και δημόσιων αρχών με σκοπό να εξασφαλισθεί η συνέχεια της παραγωγής ζαχαροτεύτλων στη Σαρδηνία. Στο πλαίσιο αυτό, η περιφέρεια της Σαρδηνίας δεσμεύεται να αναλάβει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την επανάληψη των επενδύσεων στον κλάδο των ζαχαροτεύτλων, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, και να εξασφαλίσει εντός της συντομότερης δυνατής προθεσμίας την έγκριση της Επιτροπής όσον αφορά την υπό εξέταση κοινοποιηθείσα ενίσχυση ύψους 3,5 εκατομμυρίων ευρώ για την αντιστάθμιση των ζημιών λόγω της ξηρασίας.

(31) Η εταιρεία Sadam ISZ εκτιμά ότι η παραγωγή της δεν έχει καμία επίπτωση στην εξέλιξη της ευρωπαϊκής αγοράς όχι μόνον επειδή αντιπροσωπεύει μόνον 0,2 % αυτής, αλλά και επειδή η εν λόγω παραγωγή προορίζεται σε ποσοστό 98 % για την αγορά της Σαρδηνίας, καλύπτοντας σχεδόν το 50 % των αναγκών της, ενώ ο όμιλος Eridania Sadam παράγει 35 % της ιταλικής ζάχαρης, ήτοι 1,7 % της ευρωπαϊκής ζάχαρης, και κατέχει μερίδιο 23 % της εθνικής αγοράς, ήτοι 2,15 % της ευρωπαϊκής αγοράς.

Ο πρόεδρος της περιφέρειας της Σαρδηνίας

(32) Ο πρόεδρος της περιφέρειας της Σαρδηνίας υπογραμμίζει τον εντελώς εξαιρετικό χαρακτήρα της κατάστασης που επικράτησε κατά τα έτη 2001-2002, η οποία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση «να αποτελέσει προηγούμενο εφαρμοστέο στο μέλλον σε άλλες καταστάσεις». Ο πρόεδρος της περιφέρειας τονίζει τις δυσμενείς συνέπειες που θα είχε το κλείσιμο του μοναδικού ζαχαρουργείου της Σαρδηνίας στην οικονομία του νησιού, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία του κλάδου των ζαχαροτεύτλων στη Σαρδηνία, τον αριθμό των εμπλεκόμενων γεωργικών εκμεταλλεύσεων (1 300, οι οποίες απασχολούν περίπου 5 000 μισθωτούς), τον αριθμό των μόνιμων (83) και των εποχιακών υπαλλήλων (σχεδόν 200) του ζαχαρουργείου, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι θέσεις απασχόλησης που συνεπάγεται η εν λόγω δραστηριότητα (τρίτοι επιφορτισμένοι με την καλλιέργεια και τη συγκομιδή των ζαχαροτεύτλων, μεταφορείς, επιχειρήσεις συντήρησης των εγκαταστάσεων), και λαμβάνοντας υπόψη την ορθολογική διαχείριση των γεωργικών παραγωγών στο σύνολό τους, στον βαθμό που το ζαχαρότευτλο αποτελεί σημαντική καλλιέργεια αμειψισποράς. Ο πρόεδρος της περιφέρειας υπενθυμίζει τη σημασία που αποδίδει η περιφερειακή διοίκηση στον κλάδο των ζαχαροτεύτλων και τη δέσμευσή της υπέρ της διατήρησής του.

Η εταιρεία Brumar Srl

(33) Η εταιρεία Brumar Srl ισχυρίζεται ότι το ζαχαρουργείο Sadam δεν υπέστη ζημίες, αφού είχε τη δυνατότητα να αγοράσει ζάχαρη από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Σλοβενία και την Κροατία· ότι όλα τα ιταλικά ζαχαρουργεία αύξησαν την τιμή της λευκής ζάχαρης κατά 50 ευρώ/τόνο από την 1η Οκτωβρίου 2003, με καθαρό κέρδος 80 εκατομμυρίων ευρώ για τα πέντε ζαχαρουργεία στην επικράτεια της Ιταλίας. Σύμφωνα με την Brumar Srl, η εταιρεία Sadam ήταν αυτή που ωφελήθηκε κυρίως από το εν λόγω κέρδος, καθώς αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος της ιταλικής παραγωγής. Στα συμπεράσματά της, η Brumar Srl θεωρεί ότι πρέπει να χορηγηθεί ενίσχυση στους παραγωγούς ζαχαροτεύτλων για τις ζημίες που υπέστησαν λόγω της απουσίας συγκομιδής εξαιτίας της ξηρασίας, καθώς και στους εργαζομένους που δεν προσλήφθηκαν από τις μονάδες μεταποίησης.

([15]) Η SAM srl είναι εταιρεία ελεγχόμενη από την Sadam Spa. Ο όμιλος Sadam αντιπροσωπεύει το 35 % της εθνικής παραγωγής ζάχαρης.

([16]) Αποστολή της Finbieticola Spa είναι ειδικότερα η συμμετοχή στις ιταλικές βιομηχανίες ζάχαρης, στο κεφάλαιο των οποίων διαθέτει συμμετοχές.

([17]) Επιστολή της 31ης Μαρτίου 2005.

([18]) Επιστολή της 10ης Δεκεμβρίου 2004.

([19]) Μήνυμα φαξ της 7ης Μαρτίου 2005.

V. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ**

(34) Οι ιταλικές αρχές απέστειλαν τις παρατηρήσεις τους κατά την κίνηση της διαδικασίας, με τις επιστολές της 13ης Οκτωβρίου 2004 και της 7ης Απριλίου 2005, και υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους απαντώντας στην επιστολή της εταιρείας Brumar Srl με επιστολή της 17ης Μαΐου 2005.

(35) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις της εταιρείας Brumar Srl, οι ιταλικές αρχές τις αμφισβητούν στο σύνολό τους, θεωρώντας τες στην προκειμένη περίπτωση αλυσιτελείς, καθώς το ζαχαρουργείο του Villasor δεν εισήγαγε ποτέ ζάχαρη από τις χώρες που αναφέρει η εταιρεία Brumar Srl, η δε αύξηση των τιμών της λευκής ζάχαρης εφαρμόζεται στο σύνολο της ιταλικής παραγωγής και αφορά την περίοδο εμπορίας 2003, μεταγενέστερη εκείνων για τις οποίες χορηγείται η ενίσχυση. Αμφισβητούν, τέλος, τους υπολογισμούς που αφορούν τα κέρδη που υποτίθεται ότι πραγματοποιήθηκαν το 2003 από τις ιταλικές επιχειρήσεις παραγωγής ζάχαρης, γενικά, και από τον όμιλο Eridania Sadam, ειδικότερα: ο όμιλος Eridania Sadam, στον οποίο ανήκει η Sadam ISZ, παρήγαγε το 2003 το 34 % της ιταλικής ζάχαρης.

(36) Στην επιστολή της 13ης Οκτωβρίου 2004, οι ιταλικές αρχές αναγνωρίζουν ότι η Επιτροπή παρουσίασε με διεξοδικό τρόπο όλα τα στοιχεία του φακέλου και όλα τα δεδομένα που παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της φάσης πριν από την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, και ειδικότερα τη νομική βάση, τον αντισταθμιστικό χαρακτήρα του προτεινόμενου μέτρου, τους τρόπους υπολογισμού της ενίσχυσης, τη νομική βάση που έχει σημασία για την έγκριση του μέτρου, τη σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ του γεωργικού και του βιομηχανικού σκέλους του κλάδου των ζαχαροτεύτλων, την αδυναμία εφοδιασμού από άλλες περιοχές παραγωγής για τη δραστηριότητα μεταποίησης που βρίσκεται στη Σαρδηνία, και τη σημασία του εν λόγω κλάδου για την οικονομία του νησιού.

(37) Οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι το μέτρο ενίσχυσης δεν έχει επίπτωση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, καθώς οι συνέπειές του εξαντλούνται σε περιφερειακό επίπεδο: η παραγωγή του ζαχαρουργείου του Villasor απορροφάται σε ποσοστό 98 % από την τοπική αγορά και, επομένως, δεν έρχεται σε ανταγωνισμό με τις άλλες κοινοτικές επιχειρήσεις, είτε πρόκειται για την αγορά της ηπειρωτικής Ιταλίας είτε για την κοινοτική ή τη διεθνή αγορά. Οι ιταλικές αρχές εκτιμούν ότι η Επιτροπή θα έπρεπε, σύμφωνα με το σχέδιο ανακοίνωσης. Νέες κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων που έχουν περιορισμένο αντίκτυπο στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, να αποδώσει αυξημένη σημασία στις οικονομικές συνέπειες της υπό εξέταση παρέμβασης, λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη τη μικρή επίπτωσή της στις συναλλαγές. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, η δήλωση της Επιτροπής ([20]), σύμφωνα με την οποία η Ιταλία κατέχει σημαντική θέση στην παραγωγή ζάχαρης, θα έπρεπε να συσχετισθεί τουλάχιστον με την αναφορά ότι η Ιταλία δεν είναι παρά η τέταρτη ευρωπαϊκή χώρα παραγωγής ζάχαρης και ότι, στο πλαίσιο αυτό, ο όμιλος Eridania Sadam κατέχει μερίδιο αγοράς ελαφρώς ανώτερο του 1,5 % της ευρωπαϊκής αγοράς, ενώ η παραγωγή της Sadam ISZ ισούται με 0,06 % (στοιχεία της περιόδου εμπορίας 2002).

(38) Όσον αφορά τη νομική βάση για την έγκριση του μέτρου, οι ιταλικές αρχές αναφέρουν μια σειρά από προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής, στις οποίες η τελευταία εγκρίνει ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα και στον τομέα της βιομηχανικής μεταποίησης γεωργικών προϊόντων βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, υπό το πρίσμα των κριτηρίων εφαρμογής που προσδιορίζονται στο σημείο 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών (και ειδικότερα τους φακέλους κρατικών ενισχύσεων N 83/2000, N 185/2000, N 657/2002 και N 729/2002), υποστηρίζοντας ότι, στην προκειμένη περίπτωση, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των εν λόγω κριτηρίων.

(39) Οι ιταλικές αρχές εφιστούν επίσης την προσοχή της Επιτροπής στο σημείο 3.4 των κατευθυντήριων γραμμών, το οποίο ορίζει ότι το γεγονός ότι ένα μέτρο ενίσχυσης δεν εξομοιώνεται από κάθε άποψη με κάποια από τις υποθέσεις που προβλέπονται στις ίδιες τις κατευθυντήριες γραμμές δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την κατά περίπτωση αξιολόγηση, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που εκτίθενται στα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης, την κοινή γεωργική πολιτική και την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης των Κοινοτήτων. Κατά συνέπεια, οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι, εάν η Επιτροπή κρίνει ότι το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) δεν εφαρμόζεται στο προτεινόμενο μέτρο, το εν λόγω μέτρο θα έπρεπε να εγκριθεί βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

(40) Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, η προτεινόμενη παρέμβαση θα επιτρέψει στο ζαχαρουργείο να αντισταθμίσει εν μέρει τις σημαντικές ζημίες που υπέστη λόγω της απουσίας παραγωγής ζάχαρης, εξαιτίας της έλλειψης πρώτης ύλης προς μεταποίηση σε συνέχεια της έντονης ξηρασίας της περιόδου 2001-2002. Στη Σαρδηνία, μια κανονική συγκομιδή ζαχαροτεύτλων θα επέτρεπε στη μονάδα μεταποίησης να επιτύχει την οικονομική ισορροπία. Η παρεχόμενη στήριξη, την οποία οι ιταλικές αρχές χαρακτηρίζουν και πάλι έκτακτη και εξαιρετική, θα επέτρεπε επίσης να ολοκληρωθεί το σύνολο του σχεδίου αναδιάρθρωσης που ξεκίνησε το 1999, με σημαντικές επενδύσεις σε βιομηχανικό ([21]) και γεωργικό επίπεδο (βλέπε το μέτρο 4.9 N του ΠΕΠ Σαρδηνίας που ενέκρινε η Επιτροπή), με οφέλη για την οικονομική ανάπτυξη του συνόλου της περιφέρειας.

([20]) Βλέπε σημείο 38 της επιστολής κίνησης της διαδικασίας.
([21]) Βλέπε υποσημείωση 4.

(41) Οι ιταλικές αρχές θεωρούν την αναφορά στις εσωτερικές εκθέσεις του ομίλου Sadam Eridania αλυσιτελείς όσον αφορά την αξιολόγηση της προκειμένης περίπτωσης. Τον Δεκέμβριο του 2003, λαμβάνοντας υπόψη το σημαντικό παθητικό του 2003, ο όμιλος Sadam Eridania και Finbieticola Spa προέβη σε αναδιάρθρωση του κεφαλαίου της επιχείρησης με την καταβολή ποσού 5 039 393 ευρώ, εκπληρώνοντας έτσι τις υποχρεώσεις του απέναντι στην ελεγχόμενη εταιρεία ενόψει των συνήθων επιχειρηματικών κινδύνων που επωμίσθηκε η Sadam ISZ το 2003 (έτος συνήθους διαχείρισης/παραγωγής). Σε συνέχεια αυτής της αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου, η Sviluppo Italia (δημόσιος μέτοχος) αποχώρησε, καθώς δεν είχε συμμετάσχει στην αναδιάρθρωση του κεφαλαίου. Οι ιταλικές αρχές δεν θεωρούν ότι η ελέγχουσα εταιρεία μπορεί να έχει την υποχρέωση να υποκαταστήσει, μέσω εσωτερικών χρηματοοικονομικών ροών του ομίλου, τις ζημίες που προκλήθηκαν από ένα γεγονός με εξαιρετικό και απρόβλεπτο χαρακτήρα στο πλαίσιο συνετού προγραμματισμού των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ομίλου. Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι η ευθύνη των μετόχων της ελέγχουσας εταιρείας πρέπει να περιορίζεται στις απαιτήσεις που απορρέουν από τις συνήθεις δραστηριότητες της επιχείρησης.

(42) Τέλος, όσον αφορά την περίοδο αναφοράς που καθορίσθηκε για τον υπολογισμό της αποζημίωσης, οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι τήρησαν τις αρχές που ορίζονται στο σημείο 11.3.2 των κατευθυντήριων γραμμών. Επιπλέον, το ύψος της διαφοράς μεταξύ της αξίας της ζημίας που επωμίσθηκε πραγματικά η επιχείρηση (6 858 448 ευρώ) και του ποσού της προτεινόμενης ενίσχυσης (3,5 εκατομμύρια ευρώ) αποκλείει την υπεραντιστάθμιση. Οι ιταλικές αρχές επισημαίνουν ότι η Επιτροπή έχει ήδη δεχθεί τρόπους υπολογισμού της ζημίας οι οποίοι διαφέρουν από εκείνους που αναφέρονται στις κατευθυντήριες γραμμές, εφόσον η μέθοδος που υιοθετείται δεν κινδυνεύει να αντισταθμίσει σε υπερβολικό βαθμό τις υποστείσες ζημίες ([22]).

(43) Στις τελευταίες επιστολές τους το 2008, οι ιταλικές αρχές παρέσχον, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, συμπληρωματικές διευκρινήσεις. Ειδικότερα, οι ιταλικές αρχές προσκόμισαν δεδομένα (εκπεφρασμένα σε τόνους) σχετικά με την παραγωγή ζάχαρης, τα οποία παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί:

Περίοδος εμπορίας	Παραγωγή Villasor	Παραγωγή ομίλου Sadam	Ποσόστωση Α + Β ομίλου Sadam	Έλλειμμα/πλεόνασμα
1999/2000	34 310,13	334 851,41	308 119,70	26 731,71
2000/2001	26 608,50	290 403,52	298 910,30	– 8 506,78
2001/2002	20 004,60	242 879,84	305 996,50	– 63 116,66
2002/2003	11 007,06	283 729,55	290 072,50	– 6 342,95
2003/2004	9 143,18	284 895,25	533 961,70	– 249 066,45
2004/2005	9 520,30	341 327,21	540 996,50	– 199 669,29
2005/2006	8 193,55	623 281,50	484 356,20	138 925,30

(44) Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν επίσης ότι το ζαχαρουργείο του Villasor είχε παύσει οριστικά τις δραστηριότητές του στο πλαίσιο διαδικασίας αναδιάρθρωσης του τομέα, λόγω της μεταρρύθμισης της ΚΟΑ ζάχαρης. Με την προοπτική αυτή, η Eridania Sadam υπέβαλε στις 30 Απριλίου 2007 στο υπουργείο γεωργικής, διατροφικής και δασικής πολιτικής ένα «σχέδιο αναδιάρθρωσης του ζαχαρουργείου του Villasor».

(45) Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση μπορεί, σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, να ενταχθεί στη διαδικασία αναδιάρθρωσης του κλάδου και της επιχείρησης, η οποία εξακολουθεί να είναι ζωτικής σημασίας όσον αφορά τη διατήρηση της απασχόλησης και τις διεξόδους για τον κλάδο των ενεργειακών γεωργικών προϊόντων της Σαρδηνίας.

VI. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

Οργάνωση αγοράς

(46) Το υπό εξέταση μέτρο είναι ενίσχυση που πρόκειται να χορηγηθεί υπέρ ζαχαρουργείου. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 318/2006 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2006, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης ([23]) και, πριν από αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/2001, τα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζονται στα προϊόντα που υπάγονται στον εν λόγω κανονισμό. Κατά συνέπεια, ο τομέας που αφορά το μέτρο ενίσχυσης υπάγεται στις κοινοτικές διατάξεις που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις.

([22]) Βλέπε κρατική ενίσχυση N 661/01, απόφαση C(2003) 130 της 13ης Φεβρουαρίου 2003 (ΕΕ C 68 της 21.3.2003, σ. 17).
([23]) ΕΕ L 58 της 28.2.2006, σ. 1.

Απαγόρευση κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ

(47) Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

(48) Το υπό εξέταση μέτρο αντιστοιχεί στον ορισμό της ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, δεδομένου ότι απονέμει ένα οικονομικό πλεονέκτημα (υπό μορφή μη επιστρεπτέας οικονομικής ενίσχυσης) σε ορισμένη επιχείρηση (Sadam ISZ του Villasor), ότι πρόκειται για χρηματοδότηση προερχόμενη από δημόσιους (περιφερειακούς) πόρους και ότι η εν λόγω ενίσχυση μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές. Επιπλέον, από τα δεδομένα που προσκόμισε η Sadam προκύπτει, σε συνέχεια της κίνησης της διαδικασίας, ότι αυτή δεν δραστηριοποιείται μόνο στην ιταλική αγορά, αλλά και στην ενδοκοινοτική αγορά (βλέπε σημείο 31 ανωτέρω). Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν η παραγωγή ζάχαρης που παρασκευάζεται στο ζαχαρουργείο του Villasor προορίζεται σχεδόν αποκλειστικά για την αγορά της Σαρδηνίας, η υπό εξέταση ενίσχυση μπορεί παρ' όλα αυτά να θέσει σε μειονεκτική θέση έναν ενδεχόμενο ανταγωνιστή άλλου κράτους μέλους στη συγκεκριμένη αγορά.

(49) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης βάσει της χορήγησης κρατικής ενίσχυσης αποτελεί εν γένει ένδειξη νόθευσης του ανταγωνισμού σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις που δεν επωφελούνται από τη στήριξη αυτή ([24]). Η νομολογία αναφέρει ότι το σχετικά χαμηλό ύψος μιας ενισχύσεως ή το σχετικά μέτριο μέγεθος της επιχειρήσεως που λαμβάνει την ενίσχυση δεν αποκλείουν εκ των προτέρων τη δυνατότητα επηρεασμού των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών ([25]).

(50) Ένα μέτρο επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών όταν δυσχεραίνει τις εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη ή διευκολύνει τις εξαγωγές προς άλλα κράτη μέλη. Καθοριστική σημασία στο σημείο αυτό έχει το γεγονός ότι οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές εξελίσσονται διαφορετικά ή ότι διαγράφεται ο κίνδυνος να εξελιχθούν διαφορετικά λόγω του επίμαχου μέτρου.

(51) Το προϊόν που τυγχάνει ευνοϊκής μεταχείρισης από το καθεστώς των ενισχύσεων αποτελεί αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών ([26]) με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένο στον ανταγωνισμό.

(52) Εξάλλου, η ύπαρξη κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 46, καταδεικνύει τη σημασία των ενδοκοινοτικών συναλλαγών ζάχαρης καθώς και τη βούληση να διασφαλισθούν ανόθευτοι όροι ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.

([24]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, υπόθεση C-730/79, Συλλογή 1980, σ. 2671, σκέψεις 11 και 12.

([25]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, υπόθεση C-142/87, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 43 και απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-278/92 και C-280/92, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψεις 40 έως 42.

([26]) Οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές στον τομέα της ζάχαρης είναι σημαντικές. Το 2002, η Ιταλία εισήγαγε 366 539 τόνους ζάχαρης από τα άλλα κράτη μέλη (ΕΕ 15), ενώ οι εξαγωγές της ανήλθαν σε 37 564 τόνους.

(53) Το σχέδιο ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις Νέες κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων που έχουν περιορισμένο αντίκτυπο στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, στο οποίο παραπέμπουν οι ιταλικές αρχές (βλέπε αιτιολογική σκέψη 37), δεν έχει εγκριθεί από την Επιτροπή και δεν μπορεί να επηρεάσει το σκεπτικό που προαναφέρθηκε.

(54) Επομένως, τα κριτήρια που αφορούν τον επηρεασμό των συναλλαγών και τη νόθευση του ανταγωνισμού πληρούνται στο σύνολό τους.

(55) Ως εκ τούτου, το παρόν μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(56) Η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ συνοδεύεται από προϋποθέσεις. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, το προτεινόμενο μέτρο πρέπει να μπορεί να υπαχθεί σε κάποια από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης.

Παρεκκλίσεις προβλεπόμενες στο άρθρο 87 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ

(57) Οι διατάξεις του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ, που επικαλούνται οι ιταλικές αρχές, οι οποίες χαρακτηρίζουν συμβατές με την κοινή αγορά τις ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα, δεν εφαρμόζονται.

(58) Καθώς η συνθήκη δεν παρέχει κανέναν ορισμό των όρων «έκτακτο γεγονός» και «θεομηνία», πρέπει να επαληθευθεί κατά πόσον η ξηρασία που έπληξε τη Σαρδηνία μπορεί να θεωρηθεί θεομηνία κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης. Πράγματι, πάγια πρακτικής της Επιτροπής είναι η συσταλτική ερμηνεία των εννοιών «θεομηνίες» και «έκτακτα γεγονότα» που αναφέρονται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β).

(59) Η αναγκαιότητα μιας τέτοιας συσταλτικής ερμηνείας επιβεβαιώνεται πάγια από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ([27]).

(60) Έως τώρα, η Επιτροπή έχει θεωρήσει ως θεομηνίες τους σεισμούς, τις χιονοστιβάδες, τις κατολισθήσεις εδαφών και τις πλημμύρες. Μεταξύ των έκτακτων γεγονότων, έχει δεχθεί τους πολέμους, τις εσωτερικές ταραχές και τις απεργίες και, με ορισμένες επιφυλάξεις και ανάλογα με την έκτασή τους, τα σοβαρά πυρηνικά ή βιομηχανικά ατυχήματα και τις πυρκαγιές που συνεπάγονται μεγάλες ζημίες.

(61) Λόγω των εγγενών δυσκολιών των προβλέψεων στο συγκεκριμένο θέμα, η Επιτροπή θα συνεχίσει να αξιολογεί τις προτάσεις χορήγησης ενισχύσεων εξετάζοντάς τες κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β), και σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική στον συγκεκριμένο τομέα. Η ανάλυση αυτή είναι ιδίως αναγκαία στο πλαίσιο μιας ενίσχυσης σε έναν ευαίσθητο τομέα, όπως αυτός της ζάχαρης, όπου κάθε μέτρο παρέμβασης μπορεί να έρχεται σε σύγκρουση με τα μέτρα που προβλέπονται από την κοινή οργάνωση αγοράς.

([27]) ΔΕΚ, 11 Νοεμβρίου 2004, Ισπανία κατά Επιτροπής, υπόθεση C-73/03, σκέψη 37· ΔΕΚ, 23 Φεβρουαρίου 2006, υποθέσεις C-346/03 και C-529/03, Giuseppe Atzeni κ.ά., σκέψη 79.

(62) Πάγια πρακτική της Επιτροπής είναι να θεωρεί ότι οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες, όπως ο παγετός, το χαλάζι, ο πάγος, η βροχή ή η ξηρασία, δεν μπορούν από μόνες τους να θεωρηθούν θεομηνίες κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) (βλέπε σημείο 11.3.1 των κατευθυντήριων γραμμών 2000-2006).

(63) Έως τώρα, ακόμη και αν ήταν σημαντική, η ξηρασία δεν αναγνωρίσθηκε ποτέ ως θεομηνία κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης.

(64) Γενικά, ένα έκτακτο γεγονός πρέπει τουλάχιστον να παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά ενός γεγονότος το οποίο, από τη φύση του και τις επιπτώσεις του στους εμπλεκόμενους παράγοντες, διακρίνεται σαφώς από τις συνήθεις καταστάσεις και υπερβαίνει το πλαίσιο των κανονικών συνθηκών λειτουργίας της αγοράς.

(65) Εξάλλου, τα δεδομένα που προσκόμισε η Ιταλία δεν επιτρέπουν να συναγάγει κανείς τον εξαιρετικό χαρακτήρα της ξηρασίας, αλλά μάλλον τον χρόνιο χαρακτήρα της: από το φθινόπωρο του 1999 (με εξαίρεση τον Νοέμβριο του 2001), υπήρξε μια μακρά περίοδος ξηρασίας. Το έτος 2001-2002 χαρακτηρίζεται από βροχοπτώσεις κατώτερες του μέσου όρου, όχι όμως εξαιρετικές. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1990-2000, υπήρξαν πράγματι τρία έτη κατά τα οποία η ξηρασία υπήρξε εντονότερη (1994-1995, 1998-1999, 1999-2000). Από το 1970, παρατηρείται γενική τάση μείωσης των βροχοπτώσεων ([28]).

(66) Ένα άλλο στοιχείο το οποίο επιτρέπει να θεωρηθεί η ξηρασία ως χρόνιο χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η κατάσταση υδρολογικής έκτακτης ανάγκης κηρύχθηκε στη Σαρδηνία το 1995 ([29]) και έλαβε τέλος στις 31 Δεκεμβρίου 2004 ([30]).

(67) Το γεγονός ότι χορηγήθηκαν ενισχύσεις τέσσερις φορές σε παραγωγούς ζαχαροτεύτλων για την αποκατάσταση των ζημιών που οφείλονταν στην ξηρασία κατά τη διάρκεια της περιόδου 1990-2002 υποδεικνύει επίσης ότι η ξηρασία δεν ήταν εξαιρετική.

(68) Επιπλέον, η συνεκτίμηση της παραγωγής μετά την υπό εξέταση περίοδο του 2001-2002 (βλ. πίνακα στην παράγραφο 43) καταδεικνύει σημαντική μείωση της παραγωγής του ζαχαρουργείου του Villasor, ενώ δεν είχε παρατηρηθεί ξηρασία κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

(69) Κατά συνέπεια, η προτεινόμενη από τις ιταλικές αρχές ενίσχυση δεν είναι δυνατόν να εγκριθεί με αυτήν τη νομική βάση.

Παρεκκλίσεις προβλεπόμενες στο άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ

(70) Πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον το προτεινόμενο μέτρο μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης. Ειδικότερα, περισσότερο συναφείς είναι οι διατάξεις του στοιχείου γ), σύμφωνα με τις οποίες μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

(71) Στην ερμηνεία της προαναφερθείσας παρέκκλισης όσον αφορά τον τομέα της γεωργίας, η Επιτροπή επαληθεύει, καταρχάς, τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2004 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2003, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται τους τομείς της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων ([31]). Σε περίπτωση αδυναμίας εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή στηρίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές.

(72) Στην προκειμένη περίπτωση, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2004 δεν εφαρμόζεται, καθώς η ενίσχυση προορίζεται για επιχείρηση μεταποίησης για ζημίες που οφείλονται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες, περίπτωση η οποία δεν προβλέπεται από τον προαναφερθέντα κανονισμό. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει το μέτρο βάσει των κατευθυντήριων γραμμών.

(73) Οι κατευθυντήριες γραμμές ρυθμίζουν στο σημείο 11.2 τις κρατικές ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή έκτακτα γεγονότα. Το σημείο αυτό δεν θα εξετασθεί στη συνέχεια, καθώς υπάγεται στην εφαρμογή του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης, το οποίο εξετάσθηκε ήδη ανωτέρω.

(74) Οι κατευθυντήριες γραμμές ρυθμίζουν στο σημείο 11.3 τις κρατικές ενισχύσεις για την αποζημίωση γεωργών για απώλειες που προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες, όπως ο παγετός, η βροχή, ο πάγος ή η ξηρασία, γεγονότα τα οποία δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν αφεαυτά ως θεομηνίες κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης.

(75) Όταν τέτοια γεγονότα προκαλούν ζημίες στη γεωργική παραγωγή ή στα μέσα γεωργικής παραγωγής οι οποίες υπερβαίνουν το 20 % της κανονικής παραγωγής στις μειονεκτικές περιοχές και το 30 % στις λοιπές περιοχές, η Επιτροπή τα εξομοιώνει με θεομηνίες και εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων στους γεωργούς για την αντιστάθμιση των εν λόγω ζημιών βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

(76) Γενικά, η ξηρασία μπορεί πράγματι να εξομοιωθεί με θεομηνία, όπως συνέβη στην απόφαση N 331/02 ([32]), λόγω του κατώτερου επιπέδου ζημιών που υπέστησαν οι γεωργοί ή οι οργανώσεις παραγωγών. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην επιστολή κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή θεωρούσε ανέκαθεν ότι οι διατάξεις του σημείου 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών δεν έχουν εφαρμογή στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, οι οποίες διαθέτουν, κατά τη γνώμη της, ευελιξία ως προς τη διαχείριση του εφοδιασμού τους. Κάτι τέτοιο μπορεί φυσικά να

([28]) Πηγές των στοιχείων: S.A.R., Le precipitazioni sulla Sardegna da Settembre 2001 ad Agosto 2002.

([29]) Διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1995 «Dichiarazione dello stato di emergenza», δυνάμει του νόμου 225/92.

([30]) http://www.regione.sardegna.it/j/v/138?s=1&v=9&va=3&c=1219

([31]) ΕΕ L 1 της 3.1.2004, σ. 1.

([32]) Επιστολή της Επιτροπής C(2002) 3211 της 2ας Σεπτεμβρίου 2002. http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agrialture-2002/n331-02.pdf

συνεπάγεται πρόσθετο κόστος των πρώτων υλών ή/και μείωση της κερδοφορίας, αλλά δεν φαίνεται να δικαιολογεί την άμεση εφαρμογή των κανόνων που εφαρμόζονται στη γεωργική παραγωγή. Η προσέγγιση αυτή, η οποία επαναλαμβάνεται στο σημείο 11.3.8 των κατευθυντήριων γραμμών, επιβεβαιώθηκε εξάλλου σε πρόσφατη απόφαση του Πρωτοδικείου ([33]).

(77) Προκύπτει επομένως ότι το σημείο 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα της γεωργίας αποκλείει τη συμβατότητα με την κοινή αγορά μιας ενίσχυσης για την αποζημίωση των βιομηχανικών εγκαταστάσεων μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για ζημίες που οφείλονται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

(78) Οι ιταλικές αρχές είχαν θεμελιώσει μέρος της επιχειρηματολογίας τους στο γεγονός ότι το υπό εξέταση ζαχαρουργείο δεν διέθετε ευελιξία για τη διαχείριση των εφοδιασμών του και ότι, ως εκ τούτου, λόγω της στενής σχέσης μεταξύ της παραγωγής ζαχαροτεύτλων και του ζαχαρουργείου, η ενίσχυση πρέπει να επεκταθεί και στο ζαχαρουργείο. Στο πλαίσιο αυτό, οι ιταλικές αρχές ανέφεραν αρκετές αποφάσεις της Επιτροπής ως προηγούμενα: η πρώτη σειρά αποφάσεων που αναφέρεται δεν μπορεί να θεωρηθεί συγκρίσιμη, καθώς παραπέμπουν σε γεγονότα που χαρακτηρίζονται αφεαυτά θεομηνίες (η ενίσχυση N 729/02 ([34]) αφορά αντισταθμίσεις σε συνέχεια των πλημμυρών στη νοτιοανατολική Γαλλία) ή σε έκτακτα γεγονότα (η ενίσχυση N 83/2000 ([35]) αφορά τη μόλυνση με διοξίνη στο Βέλγιο, η υπόθεση N 185/2000 ([36]) αντισταθμίζει τις ζημίες σε συνέχεια της έξαρσης φυκοπλαγκτού στην Αδριατική Θάλασσα στην Ιταλία και η υπόθεση N 657/02 ([37]) αφορά τον δασικό τομέα του Βελγίου, ο οποίος υπέστη ζημίες από την εξαιρετική διάδοση σκολυτών και μυκήτων). Όπως προαναφέρθηκε, η ξηρασία δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθεί αφεαυτή θεομηνία ή έκτακτο γεγονός, με αποτέλεσμα οι αναφερθείσες αποφάσεις να μην μπορούν να θεωρηθούν ως προηγούμενα παρεμφερή στην υπό εξέταση υπόθεση.

(79) Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν επίσης τις αποφάσεις N 745/2000 — C 4/01 ([38]) και N 331/02 ([39]). Στις δύο αυτές περιπτώσεις, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ξηρασία μπορούσε να εξομοιωθεί με θεομηνία λόγω του κατώτερου επιπέδου της προκληθείσας ζημίας. Και στις δύο περιπτώσεις, η ενίσχυση χορηγείται σε πρωτογενείς παραγωγούς και σε «consorzi di bonifica» (ομίλους επιχειρήσεων εγγείων βελτιώσεων). Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, σε σχέση με τους εν λόγω «consorzi di bonifica», ότι οι κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα της γεωργίας δεν εφαρμόζονταν, επειδή το νερό δεν είναι ένα προϊόν το οποίο υπάγεται στο παράρτημα I της συνθήκης.

(80) Ωστόσο, οι εν λόγω «consorzi di bonifica» δεν μπορούν να εξομοιωθούν με κανονικές επιχειρήσεις, όπως είναι η περίπτωση του υπό εξέταση ζαχαρουργείου. Οι «consorzi di bonifica» είναι αυτόνομες δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες διαχειρίζονται τις ζώνες αποξήρανσης. Σε αντάλλαγμα, εισπράττουν πληρωμές από τους γεωργούς για το νερό άρδευσης που τους παρέχεται. Αυτή η διαφορά μεταξύ των «consorzi di bonifica» και των επιχειρήσεων μεταποίησης ή εμπορίας γεωργικών προϊόντων επιβεβαιώθηκε, εξάλλου, από το γεγονός ότι, στην προαναφερθείσα υπόθεση N 745/2000 – C 4/01, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία σχετικά με το μέρος της ενίσχυσης που αφορούσε τις επιχειρήσεις και τους συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνταν στη μεταποίηση και στην εμπορία γεωργικών προϊόντων, αναφέροντας ότι δεν μπορεί να εγκριθεί μια ενίσχυση για τις εν λόγω επιχειρήσεις μεταποίησης, κατ' εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα της γεωργίας. Καθώς η κοινοποίηση αποσύρθηκε στη συνέχεια, δεν λήφθηκε καμία οριστική απόφαση στην υπόθεση αυτή.

(81) Όσον αφορά τη δυσκολία του ζαχαρουργείου να εφοδιασθεί αλλού, οι ιταλικές αρχές πρόβαλαν επιχειρήματα με σκοπό να καταδείξουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει κάθε ζαχαρουργείο εάν θέλει να εφοδιασθεί από περιοχή παραγωγής ζαχαροτεύτλων άλλη από τη δική του, λόγω ενός συστήματος συμβάσεων που συνδέουν τους παραγωγούς ζαχαροτεύτλων με τα ζαχαρουργεία, του νησιωτικού καθεστώτος του υπό εξέταση ζαχαρουργείου, και της σύντομης διάρκειας διατήρησης των ζαχαροτεύτλων. Αυτή όμως η αδυναμία εφοδιασμού από αλλού, απορρέει από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/2001, ο οποίος θεσπίζει ένα σύστημα συμβάσεων μεταξύ των παραγωγών ζαχαροτεύτλων και των ζαχαρουργείων. Οι ίδιες οι ιταλικές αρχές ανέφεραν ότι, υπό κανονικές συνθήκες, δεν είναι εφικτός ο εφοδιασμός από άλλες περιοχές παραγωγής ζαχαροτεύτλων, που προορίζονται για άλλες επιχειρήσεις, χωρίς να προκληθεί μείωση της τελικής παραγωγής ζάχαρης των άλλων αυτών επιχειρήσεων, εμποδίζοντάς τες να επιτύχουν την ποσόστωσή τους. Ανέφεραν λοιπόν ότι γενικά δεν παρατηρείται συχνά δυνατότητα ενός ζαχαρουργείου να εφοδιασθεί από περιοχές παραγωγής άλλες εκτός των συνήθων περιοχών παραγωγής.

(82) Το επιχείρημα της έλλειψης ευελιξίας των επιχειρήσεων που επικαλέσθηκε η Ιταλία είναι, επομένως, εγγενές κάθε ζαχαρουργείου λόγω του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/2001, όπου και αν βρίσκεται η επιχείρηση. Έτσι, το επιχείρημα αυτό ισχύει για το σύνολο των επιχειρήσεων μεταποίησης των οποίων η σχέση με τους παραγωγούς είναι εγγενής της οργάνωσης της αγοράς στην οποία δραστηριοποιούνται. Η αποδοχή του επιχειρήματος αυτού θα αντέβαινε στην αυστηρή ερμηνεία των κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα της γεωργίας, μια αυστηρή ερμηνεία που πρέπει ωστόσο να εφαρμοσθεί, καθώς πρόκειται για εξαίρεση στον γενικό κανόνα του μη συμβιβάσιμου των ενισχύσεων.

([33]) Απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 2005, υπόθεση T-200/04, σκέψη 46: Από τη διατύπωση και τη γενικότερη οικονομία των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι το σημείο 11 των κατευθυντήριων γραμμών θεσπίζει μια διάκριση αρχής μεταξύ γεωργών και δραστηριότητας γεωργικής παραγωγής, αφενός, και επιχειρήσεων μεταποίησης και δραστηριότητας μεταποίησης, αφετέρου. Μόνον οι ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των ζημιών που υπέστησαν οι γεωργοί, και τούτο κατά την άσκηση δραστηριότητας γεωργικής παραγωγής, μπορούν να εγκριθούν δυνάμει του εν λόγω σημείου.

([34]) Επιστολή της Επιτροπής C(2003) 910 τελικό της 2ας Απριλίου 2003, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n729-02.pdf

([35]) Επιστολή της Επιτροπής SG(2000) D/103852 της 25ης Μαΐου 2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2000/n083-00.pdf

([36]) Επιστολή της Επιτροπής SG(2000) D/108955 της 5ης Δεκεμβρίου 2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/peche-2000/n185-00.pdf

([37]) Επιστολή της Επιτροπής της 6ης Δεκεμβρίου 2002, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n657-02_fr.pdf

([38]) Απόφαση της Επιτροπής της 2ας Φεβρουαρίου 2001, ΕΕ, C 263, 19.9.2001, σ. 16.

([39]) Επιστολή της Επιτροπής C(2002) 3211 της 2ας Σεπτεμβρίου 2002, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-2002/n331-02.pdf

(83) Κατά συνέπεια, η προτεινόμενη από τις ιταλικές αρχές ενίσχυση δεν είναι δυνατόν να εγκριθεί με αυτήν τη νομική βάση.

(84) Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν επίσης ως νομική βάση της ενίσχυσης το σημείο 3.4 των προαναφερθεισών κατευθυντήριων γραμμών στον τομέα της γεωργίας. Κατ' εφαρμογή του σημείου αυτού, η Επιτροπή αξιολογεί κατά περίπτωση όλα τα μέτρα ενίσχυσης που δεν καλύπτονται από τις κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα της γεωργίας, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που εκτίθενται στα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης, την κοινή γεωργική πολιτική και την κοινοτική πολιτική στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Όπως αναφέρεται στις προηγούμενες παραγράφους, οι υπό εξέταση ενισχύσεις (ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις μεταποίησης για την αντιστάθμιση των ζημιών που υπέστησαν λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών) καλύπτονται συγκεκριμένα από το σημείο 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών, το οποίο τις αποκλείει από το δικαίωμα ενίσχυσης, με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζεται το σημείο 3.4.

(85) Προκειμένου να εξαντλήσει όλα τα ενδεχόμενα, η Επιτροπή εξετάζει εάν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Η πρώτη προϋπόθεση για το δικαίωμα ενίσχυσης διάσωσης ή αναδιάρθρωσης είναι να θεωρείται η οικεία επιχείρηση ως προβληματική κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([40]). Από τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή δεν προκύπτει ότι η επιχείρηση ήταν προβληματική, κατά την έννοια των προαναφερθεισών κατευθυντήριων γραμμών, κατά τον χρόνο κοινοποίησης της ενίσχυσης. Η μόνη ένδειξη γνωστής δυσκολίας είναι το γεγονός ότι απαιτήθηκε αναδιάρθρωση του κεφαλαίου λόγω σημαντικού παθητικού το 2003. Οι μέτοχοι του ιδιωτικού τομέα παρενέβησαν για να αναδιαρθρώσουν την επιχείρηση τον Δεκέμβριο του 2003, καθιστώντας έτσι περιττή κάθε δημόσια στήριξη για την αναδιάρθρωση. Επιπλέον, η επιχείρηση έλαβε ήδη ενίσχυση αναδιάρθρωσης, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 1999 ([41]). Καθώς δεν έχουν παρέλθει δέκα έτη από το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης, δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί καμία νέα ενίσχυση αναδιάρθρωσης, δυνάμει της αρχής της εφάπαξ ενίσχυσης που αναφέρεται στο σημείο 3.2.3 των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι το οικείο κράτος μέλος, προκειμένου να ανταποκριθεί στο καθήκον συνεργασίας που υπέχει έναντι της Επιτροπής, έχει την υποχρέωση να παράσχει όλα τα στοιχεία που θα δώσουν τη δυνατότητα στο όργανο αυτό να ελέγξει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως της οποίας ζητεί να τύχει το κράτος αυτό ([42]). Στην προκειμένη περίπτωση, οι ιταλικές αρχές δεν επικαλέσθηκαν ποτέ την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση ούτε προσκόμισαν οποιοδήποτε έγγραφο το οποίο θα επέτρεπε στην Επιτροπή να εξετάσει τα δεδομένα υπό το πρίσμα των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, και τούτο παρά τις υποδείξεις της Επιτροπής στην αιτιολογική σκέψη 44 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

([40]) ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

([41]) Επιστολή της Επιτροπής SG(2000) D/103781 της 19ης Μαΐου 2000, http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/agriculture-1999/n157-99.pdf

([42]) Απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, Regione autonoma della Sardegna/Επιτροπή, T171/02, Συλλογή [2005] II2123, σκέψη 129.

Άλλες αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή κατά τον χρόνο κίνησης της διαδικασίας

(86) Οι πληροφορίες που διέθετε η Επιτροπή κατά τον χρόνο κίνησης της διαδικασίας φαίνονταν να υποδεικνύουν ότι η εταιρεία Sadam ISZ και οι εταιρείες –ιδίως η SAM και η Finbieticola Spa– στις οποίες ανήκε άμεσα ή έμμεσα θα μπορούσαν να επωμισθούν τη μείωση της κερδοφορίας της εν λόγω μονάδας.

(87) Καθώς η εταιρεία Sadam ISZ περιήλθε εξ ολοκλήρου στον έλεγχο της Eridania Sadam κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η Επιτροπή σημειώνει ότι η κύρια εταιρεία μπόρεσε να τηρήσει τις υποχρεώσεις της έναντι της ελεγχόμενης εταιρείας, επιτρέποντάς της να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις σημαντικές επενδύσεις που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης που δρομολογήθηκε το 19992000 και της αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε το 2003-2004. Κατά συνέπεια, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 75, η επιχείρηση δεν φαίνεται να είναι προβληματική, γεγονός που αποκλείει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση.

(88) Η απόφαση κίνησης της διαδικασίας ανέφερε επίσης επικουρικώς ότι, ακόμη και αν η εφαρμογή στην εταιρεία Sadam ISZ της αρχής της αντιστάθμισης που προβλέπεται στο σημείο 11.3. των κατευθυντήριων γραμμών μπορούσε να κριθεί αποδεκτή (πράγμα που δεν συμβαίνει στο παρόν στάδιο της διαδικασίας), η περίοδος αναφοράς που επέλεξαν οι ιταλικές αρχές για τον υπολογισμό της ενίσχυσης είναι εσφαλμένη. Καθώς η εφαρμογή του σημείου 11.3 των κατευθυντήριων γραμμών δεν κρίθηκε εφικτή για τους λόγους που εκτίθενται ανωτέρω, δεν συντρέχει λόγος εξέτασης της τελευταίας αυτής αμφιβολίας που εγέρθηκε κατά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

VII. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(89) Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα όσα προαναφέρθηκαν, θεωρεί ότι η κρατική ενίσχυση ύψους 3 500 000 ευρώ που προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλία στο ζαχαρουργείο Villasor, ιδιοκτησίας της εταιρείας Sadam ISZ, δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλία στο ζαχαρουργείο Villasor, ιδιοκτησίας της εταιρείας Sadam ISZ, ύψους 3 500 000 ευρώ, δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Κατά συνέπεια, η χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 16 Ιουλίου 2008.

Για την Επιτροπή
Mariann FISCHER BOEL
Μέλος της Επιτροπής